

POSTANOWIENIE

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 sierpnia 2019 r.
sprawy **S. S.**
w przedmiocie wydania wyroku łącznego
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 7 grudnia 2018 r., sygn. akt VI Ka (...)
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.
z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt IX K (...)

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt IX K (...) Sąd Rejonowy w G.:

- w punkcie 1. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k., art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 i 4 k.k. i art. 89 § 1 a i 1 b k.k. orzekł o połączeniu skazanemu S. S.;
- kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat przez Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 04 lutego 2015 roku, sygnatura akt IX K (...), opisanej szczegółowo w punkcie III. części wstępnej wyroku łącznego,

- jednostkowej kary 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 17 maja 2017 roku, sygnatura akt IX K (...) opisaną w punkcie V. części wstępnej wyroku łącznego,
 - jednostkowej kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 sierpnia 2017 roku, sygnatura akt IX K (...) opisaną w punkcie VI. części wstępnej wyroku łącznego,
- i wymierzył skazanemu S. S. karę łączną roku pozbawienia wolności;
- w punkcie 2. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. ustalił, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w poszczególnych wyrokach podlegających połączeniu, opisane w pkt. III., V. i VI. części wstępnej wyroku, a nie objęte niniejszym wyrokiem łącznym, podlegają odrębnemu wykonaniu;
 - w punkcie 3. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie kar orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w G. z dnia 16 kwietnia 2012 roku, sygn. akt IX K (...), Sądu Rejonowego w G. z dnia 5 sierpnia 2014 roku, sygn. akt IX K (...), Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 kwietnia 2016 roku, sygn. akt IX K (...), wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego.

Orzeczenie zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Powyższy wyrok zaskarżył prokurator, w zakresie rozstrzygnięcia o karze, na niekorzyść skazanego, zarzucając mu rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego kary łącznej roku pozbawienia wolności, która to kara wymierzona przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji jako nadzwyczaj łagodna nie jest adekwatna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynów skazanego objętych wyrokiem łącznym, a także nie spełni stawianych przed nią celów z zakresu prewencji indywidualnej i generalnej, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że zasadne jest orzeczenie wobec skazanego za wskazany czyn kary łącznej w wymiarze roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec skazanego kary łącznej w wymiarze roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2018 r., sygn. akt VI Ka (...), Sąd Okręgowy w G. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że podwyższył orzeczoną

tam karę łączną do roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i zwolnił skazanego z obowiązku uiszczania wydatków za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca skazanego, który zaskarżył orzeczenie „w części dot. pkt 1-szego orzeczenia” zarzucając mu rażącą obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 434 § 1 k.p.k., mającą decydujące znaczenie dla orzeczenia, polegającą na orzeczeniu poza granicami zarzutów środka odwoławczego oraz dokonaniu ustaleń własnych stanu faktycznego w zakresie nieznajującym oparcia w treści zarzutów apelacyjnych oraz braku wskazania uchybień orzeczenia Sądu Rejonowego orzekającego w I-szej instancji i przez to naruszenie zakazu pogorszenia sytuacji oskarżonego (*reformationis in peius*), poprzez wprowadzenie własnych podstaw odwoławczych odmiennych od ustaleń Sądu Rejonowego, w sytuacji braku zarzutu apelacyjnego z art. 438 pkt 3 k.p.k. w apelacji oskarżyciela publicznego, wniesionej na niekorzyść oskarżonego w oparciu o podstawy z art. 438 pkt 4 k.p.k.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 7 grudnia 2018 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w granicach zarzutów apelacji prokuratora.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Wbrew bowiem temu, co twierdzi skarżący, w przedmiotowej sprawie nie doszło do złamania zakazu *reformationis in peius*, wyartykułowanego w treści art. 434 § 1 k.p.k., poprzez orzeczenie przez sąd odwoławczy poza granicami zarzutów środka odwoławczego, na skutek dokonania przez Sąd Okręgowy własnych ustaleń faktycznych w zakresie nieznajującym oparcia w treści zarzutu apelacji.

Choć bowiem Sąd Okręgowy zanegował trafność stanowiska autora apelacji, że orzeczona wobec skazanego kara łączna jest rażąco niewspółmiernie łagodna z uwagi na swą nieadekwatność do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości „czynów (...) objętych wyrokiem łącznym”, to jednak podzielił - wyrażony wprost

w treści zarzutu apelacyjnego - pogląd, że kara ta jest niewspółmierna do celów, jakie kara łączna ma do spełnienia w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej. Co więcej, swoje przekonanie o tym, że to właśnie ostatnio wymienione względy przemawiały za orzeczeniem wobec skazanego kary łącznej w wymiarze wyższym niż wynikający z wyroku sąd a quo, organ drugiej instancji oparł niemal na identycznej argumentacji, jak ta, która została przywołana w uzasadnieniu środka odwoławczego.

Sąd Okręgowy wskazał bowiem, że to przede wszystkim fakt ustawicznego popadania przez S. S. w konflikt z prawem sprzeciwia się wymierzeniu mu kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji. Rozwijając tę tezę, podobnie jak skarżący, organ ad quem powołał się na fakt niewykorzystania przez skazanego szansy danej mu przez Sąd Rejonowy w G., który wyrokiem z dnia 4 lutego 2015 r. w sprawie sygn. akt IX K (...) warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej tym wyrokiem kary łącznej pozbawienia wolności. Okoliczność, że sąd odwoławczy wyeksponował fakt popełnienia przez skazanego w okresie próby dwóch przestępstw, podczas, gdy skarżący powołał się okoliczność popełnienia w tym czasie przez skazanego jednego przestępstwa w żaden sposób nie uprawnia do konstatacji, że organ ad quem, wychodząc poza granice zarzutów skargi odwoławczej, poczynił własne, niekorzystne dla skazanego ustalenia faktyczne. Fakt popełnienia przez S. S. w okresie próby, wyznaczonym wskazanym wyżej wyrokiem, dwóch przestępstw został bowiem ustalony bezspornie już przez sąd pierwszej instancji. Okoliczność, że apelujący odwołał się tylko do jednego z nich, wynikała natomiast tylko z tego, że w swej argumentacji skarżący szczególnie nacisk położył na podobieństwo przestępstw, co było związane z dążeniem do wykazania ziszczenia się przesłanki obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary z art. 75 § 1 k.k.

Trafność tezy, że to właśnie względy związane z prewencją indywidualną i generalną były czynnikiem, który przesądził o uznaniu orzeczonej przez sąd pierwszej instancji kary łącznej za rażąco niewspółmiernie łagodną, potwierdza także końcowa części uzasadnienia wyroku sądu ad quem, gdzie wskazano: „w szczególności chodzi o to, by właściwie ukształtowana kara łączna oddziaływała wychowawczo na sprawcę oraz chroniła w odpowiednim stopniu społeczeństwo

przed niebezpieczeństwem ponownego dopuszczenia się przez niego czynu zabronionego. Popełnienie przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzeczeniem kary łącznej surowszej od wynikającej z prostej absorpcji”.

Podobnie, zamieszczenie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego rozważań dotyczących czasookresu popełnionych przez skazanego czynów, rodzaju naruszanych dóbr prawnych oraz zachodzących pomiędzy tymi czynami związków, wbrew twierdzeniom autora kasacji, nie świadczy o złamaniu przez ów sąd zakazu reformationis in peius.

Po pierwsze bowiem, co wynika wyraźnie z treści uzasadnień zapadłych w sprawie orzeczeń, żaden z sądów nie uznał tych okoliczności za wyznaczające wysokość orzeczonej wobec skazanego kary łącznej, czy też za przesądzające o wyborze zasady stojącej u podstaw jej wymiaru. Pisemne motywy wyroku sądu pierwszej instancji stanowczo wskazują, że to nie charakter związku zachodzącego pomiędzy przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, przesądził o wymierzeniu kary łącznej „na pograniczu absorpcji” (s. 5 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji). Podobnie ocenił przedmiotowe okoliczności sąd odwoławczy, który zauważył jedynie, że nie mogą one przemawiać za wymierzeniem skazanemu kary łącznej tak łagodnej, jak orzeczona przez sąd pierwszej instancji. Jednocześnie Sąd Okręgowy podkreślił, że to wzgląd na indywidualno i ogólnoprewencyjne cele kary łącznej spowodował konieczność jej podwyższenia.

Po drugie zaś, wbrew temu co twierdzi skarżący, konstatacje sądu odwoławczego dotyczące tych okoliczności nie mogą być potraktowane jako nowe ustalenia faktyczne. Zarówno z treści wyroku sądu pierwszej instancji, jak i z pisemnych motywów tego orzeczenia, wynika bowiem zarówno czas popełnienia poszczególnych przestępstw, jak i ich kwalifikacje prawne. Stwierdzenie Sądu Okręgowego, że poszczególne czyny zostały przez skazanego popełnione w różnym, bardzo odległym czasie i w odmienny sposób, a w konsekwencji, że nie zachodzi pomiędzy nimi ścisły związek przedmiotowo - podmiotowy jest zatem wyłącznie wnioskiem wyprowadzonym z faktów już ustalonych przez sąd pierwszej instancji i to wnioskiem w pełni zbieżnym

z tezą, którą po analizie tych okoliczności postawił organ a quo. Jedyną okolicznością, która nie wynika wprost z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, jest przyjęte przez sąd odwoławczy ustalenie, że występki zostały popełnione przez skazanego na szkodę różnych osób. Wniosek taki bez wątpienia można jednak wyprowadzić z konstatacji organu a quo o braku ścisłego związku podmiotowo-przedmiotowego „między przestępstwami, w zakresie których kary podlegają łączeniu”.

Powyższe wywody potwierdzają postawioną wyżej tezę, że podniesiony w kasacji zarzut okazał się oczywiście bezzasadny, co uzasadniało oddalenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi skazanego.